

Advokater varnar för slappphet mot korruption

Både kommuner och företag är aningslösa i sitt synsätt på mutor och korruption. Det anser advokaterna Peter Utterström och Kristian Pedersen på Advokatfirman Delphi.

Nu går de ut och varnar offentlig sektor och privata företag för de konsekvenser som kan uppstå om man inte är förberedd på vad som händer om en anställd begår ett brott av det här slaget.

– Det handlar om ett förhållnings-sätt som måste genomsyra hela organisationen. Först bör man ta reda på vilka lagar och regler som gäller i de länder där företaget opererar. Därefter anpassar man sig efter den strängaste lagstiftningen, säger Peter Utterström.

AnbudsJournalen träffar honom och kollegan Kristian Pedersen på Delphis Stockholmskontor. Över en kopp kaffe pratar vi om problematiken med mutor, bestickning och annan komplicerad ekonomisk brottslighet.

Grupp mot korruption. Båda ingår i den antikorrupsionsgrupp som Delphi bildat (Delphi Anti-Corruption Group). Peter Utterström är ansvarig för gruppen och han är också ansvarig för företagets Life Science Group. Life Science omfattar vetenskapsområden inom bland annat medicin, biologi, kemi, teknik, informatik och materialvetenskap.

– I Sverige har vi intalat oss själva att vi är hederliga och att ett handslag räcker. Men det är en naiv barnatro att vi skulle vara mer hederliga än andra, menar Peter Utterström.

Kristian Pedersen fyller i:

– Korruptionen tar sig andra mer personliga former här. Titta på byggsektorn och de allmännyttiga bostadsbolagen som länge motsatte sig LOU. Var det som hände i Göteborg en tillfällighet? Det kan man fråga sig mot den bakgrunden...

Ändrade lagar. Nyligen skrev Peter Utterström en artikel i Advokaten (nr 5/2011) där han och två medförfattare, Amanda Wassén från Delphi och Ulf Sandlund från PWC, efterlyste nya lagar i Sverige på korruptionsområdet. De menar att den modell som tillämpas på kartellbrott och inom skatterätten även skulle kunna appliceras på mutbrott och annan ekonomisk brottslighet.

Om företaget frivilligt framträder, vittnar och förser myndigheten med information, så ska det och dess företrädare kunna få strafflindring. I både USA och England tillämpas den ordningen med stor framgång. I båda dessa länder är antikorrupsionsbestämmelserna samtidigt betydligt hårdare än de svenska.

Men varken företag eller offentliga instanser bör sitta med armarna i kors och vänta på nya bestämmelser i lagen. Det är advokaternas klara budskap.

Går att förebygga. Både företag och myndigheter kan göra en hel del för att förebygga ett korrupt beteende. Och om olyckan ändå skulle vara framme bör man ha program och policies som

Peter Utterström och Kristian Pedersen på Advokatfirman Delphi tycker att företag och offentliga organisationer bör förebygga och förbereda sig bättre inför hot om korruption.

talar om exakt hur man ska agera gentemot media och rättsvärdande myndigheter.

Delphi har tagit fram en form av checklista (se faktaruta) som kan hjälpa privata och offentliga aktörer att lägga en bra grund för ett bra antikorrupsionsarbete.

Även på regeringsnivå diskuteras frågor kring korruption. Inte minst efter skandalerna i Göteborg och utredningar som pågår på andra håll i landet. Inte mindre än nio mututredningar med kommunal koppling pågår i Sverige. Förutom Göteborg gäller det Solna, Region Halland, Örebro, Borås, Härnö-

sand, Norrköping, Stockholm och ytterligare en icke namngiven kommun.

Vi har blundat. I en artikel i Dagens Samhälle nr 12 som Kristian Pedersen visar upp uttalar sig chefsåklagare Alf Johansson på Riksenheten mot korruption.

Han är fortfarande rätt övertygad om att Sverige generellt sett tillhör toppligan i världen vad gäller renhåriga ämbetsmän. Men korruption förekommer mer än vi trott, vi har bara inte tittat efter så mycket, är hans budskap.

Muthärvorna i Göteborg och på andra håll i landet har som sagt fått regeringen att agera. I somras fick Statskontoret uppdraget att undersöka omfattningen av korruptionen i kommuner, landsting och kommunägda bolag.

Kommuner kontaktas. Enligt tidningen Bofast ska Statskontoret ta kontakt med "ett brett urval" av representanter från kommuner, landsting och kommunägda bolag i syfte att ta reda på hur ofta mutor kan förekomma.

Man ska även kontakta tjänstemän, revisorer och förtroendevalda inom bland annat de kommunägda bolagen för att utröna hur stor kunskapen är om dagens regelverk mot korruption.

Uppdraget ska vara klart i juni 2012 och ska då innehålla analyser och förslag till åtgärder som minskar korruptionen.

Regler samordnas. En annan statlig utredning lade fram sitt betänkande förra sommaren. Den föreslog att reglerna om givande och tagande av muta, liksom om trolöshet mot huvudman, ska samordnas i ett och samma kapitel i brottsbalken.

Utredaren pläderade även för en svensk kod gällande gåvor, belöningar och förmåner i näringslivet. Allt för att skapa tydligare gränsdragningar för vad som är straffbart. Det betänkandet bereds fortfarande inom regeringskansliet.

Bo Högländer | bo.hoglander@visma.com

Så bekämpas korruption i den egna organisationen

Kulturskapande: Attityden hos företagsledningen är viktig. Ledningen har ansvaret för att skapa en kultur där korruption och mutbrott aldrig accepteras.

Riskbedömning: Ett program för efterlevnad (compliance) utformas och anpassas utifrån de risker som gäller det specifika företaget. Detta varierar beroende på företagets storlek, bransch, samarbetspartner samt det geografiska område där man är verksam.

Due diligence (= företagsbesiktning, en noggrann granskning av bland annat ett företags legala, finansiella och marknadsmässiga aspekter inför till exempel ett beslut om företagsförvärf): Detta eftersom ett företag kan hållas ansvarigt även för sina samarbetspartners ställning och agerande.

Införlivande: Programmet för att regler efterlevs måste genomsyra hela organisationen. Både anställda och samarbetspartners utbildas

kontinuerligt för att hållas uppdaterade om företagets regler och aktuell mutlagstiftning.

Uppföljning: Styrelsen bör aktivt följa upp och intressera sig för frågorna. Programmet för regelefterlevnad kan behöva justeras beroende på hur företaget utvecklas.

Agerande vid påstått mutbrott: Företagets ledning bör omedelbart agera för att undersöka och beivra eventuell brottslighet.

Samarbete med myndigheter: Både i USA och Storbritannien premieras företag och organisationer som samarbetar med myndigheter som utreder misstänkt brottslighet. På sikt lönar sig ett sådant beteende även i Sverige.

(Källa: Peter Utterström, Delphi)